

Regionala bolag – väsentliga händelser

Region Västerbotten är ägare av arton hel- och delägda bolag. Regionala utvecklingsnämnden har uppdrag av regionfullmäktige att utöva ägarrollen för Region Västerbotten i de bolag som kan betraktas ha sin hemvist inom nämndens ansvarsområde. Flertalet av de bolag som regionen helt eller delvis äger, bedriver verksamhet som har sin hemvist inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Det handlar om bolag vars verksamhet är kopplad till kollektivtrafik, kultur, näringslivsutveckling, innovationer och infrastruktur.

Nedan redovisas beskrivning av väsentliga händelser under rapporteringsperioden som rapporterats av de bolag där ägarandelen överstiger 20 procent. En kort inledande text beskriver uppdraget för respektive bolag.

Nedan finns även en kortfattad beskrivning av verksamheten i de bolag där ägarandelen understiger 20 procent.

AC-Net Externservice AB

Region Västerbotten äger 51 procent av bolaget, Skellefteå Kraft AB 24,5 procent, Umeå Energi UmeNet AB 24,5 procent. Bolaget har i uppdrag att erbjuda definierade målgrupper olika slags elektroniska kommunikationstjänster, baserat på den överskottskapacitet som finns i det regionala bredbandsnät som AC-Net Internservice AB tillhandahåller. Bolaget ska även bidra till ökad försäljning av elektroniska kommunikationstjänster hos de kommunägda stadsnäten i Västerbottens län. Se www.acnet.se för mer information.

Väsentliga händelser

För att stärka leveransprecisionen och hantera den ökande arbetsbelastningen som följer av företagets tillväxt, har bolaget rekryterat en leveranskoordinator och en nätverkstekniker. Detta har inte påverkat årets resultat jämfört med budget.

En större regional leverans av reservverk till länets stadsnät har framgångsrikt samordnats. Leveransen utgör en del av det nationella projektet "Motståndskraft och uthållighet," som leds av Stadsnätsföreningen på uppdrag av Post- och telestyrelsen (PTS).

Bolaget har även genomfört två omfattande kapacitetsleveranser till Tele2 och Global Connect, med flera anslutningspunkter i olika delar av länet. Dessutom har den sista av tre etapper i ett länsöverskridande svartfiberprojekt avtalats och levererats till Net4Mobility.

Samarbetet mellan stadsnät och AC-Net har fortsatt att utvecklas. Ett nytt stadsnät har anslutit sig till det gemensamma arbetet med en centraliserad NOC (Network Operations Center), och två stadsnät har börjat använda Netadmin som provisioneringssystem. Vidare har två stadsnät valt att utnyttja den gemensamt upphandlade tjänsten för fältservice.

I december inträffade en omfattande driftstörning som påverkade internetåtkomsten för 10 av länets kommuner samt Region Västerbottens datakommunikation mellan verksamheter och lokaliteter. Driftstörningen orsakade betydande avbrott för de drabbade verksamheterna, som i många fall stod stilla. Incidenten blev snabbt en nationell nyhet i media. AC-Net lyckades avhjälpa felet inom 2 timmar och 45 minuter, vilket låg inom de garanterade och avtalade tidsramarna för felavhjälpning. Driftstörningens ekonomiska konsekvenser blev av mindre storlek.

Bolaget uppvisar ett resultat för 2023 på +0,3 miljoner kronor, vilket är 0,6 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Om man ser på rörelseresultatet så blev utfallet -0,3 miljoner kronor. Det som bidrar till det positiva resultatet är dom finansiella posterna där ränteintäkterna översteg budget med 636 tkr.

Almi Företagspartner Nord AB

Region Västerbotten äger 24,5 procent av aktierna i bolaget, Norrbottens läns landsting 24,5 procent och moderbolaget Almi Företagspartner AB 51 procent. Bolagets särskilt prioriterade målgrupp är små och medelstora företag. Vissa insatser ska i första hand erbjudas företag med hög potential att växa medan övriga företag får ett mer begränsat utbud av insatser. Insatser mot unga ska särskilt uppmärksammas liksom mot personer som befinner sig i senare delen av arbetslivet (50+). Se www.almi.se/nord för mer information.

Väsentliga händelser

Fortsatt efterfrågan på Almis tjänster trots att lågkonjunkturen fortsätter. Inom affärsutvecklingen driver bolaget förutom ordinarie tjänster, erbjudanden i projektet "Hållbar Tillväxt" som tagit tid och resurser i anspråk under 2024. 428 st insatser har färdigställts till företag under året, inom ramen för projektet.

Bolaget redovisar för 2023 ett negativt resultat med -482 tkr vilket ger en budgetavvikelse på ca -500 tkr mot årsbudgeten 21 tkr.

Det som avvikit på kostnadssidan jämfört mot budgeten är: Resekostnaderna, där kostnader för en koncerngemensam träff som hållits under 2023 inte budgeterades för. Lokalkostnaderna, där indexuppräknningen blev högre än vad som budgeterats med och personalkostnaderna som blev något högre än förväntat.

Bussgods i Norr AB

Region Västerbotten äger 33,33 procent av aktierna genom Länstrafiken i Västerbotten AB, Region Norrbotten och Region Västernorrland äger en tredjedel av aktierna vardera. Bolaget ska erbjuda transport av gods till både privatpersoner och företagare, genom ett nät av busstationer och bussgodsombud. Se www.bussgods.se för mer information.

Väsentliga händelser

1 januari 2024 tog bolaget över den operationella driften av Bussgods-verksamheten i Jämtland/Härjedalen via underleverantörer. Den 1 april köpte Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län en tredjedel av aktierna i bolaget.

Bolaget har under året påverkats av hög inflation, låg konjunktur och minskade transportvolymen vilket i kombination med höga omkostnader har påverkat omsättningen och resultatet negativt. Bolaget har minskat bemanningen och genomfört flera besparingsåtgärder för att möta den negativa trenden. Bussgods har under året arbetat med att utveckla verksamheten administrativt med nytt diariesystem och påbörjat förberedelser för implementeringen av ett nytt ekonomisystem under 2025.

Intäktsutfallet efter erhållna och utbetalda länsavräkningar för 2023 innebär en positiv trend och intäkterna ökar jmf 2022 med + 2% från 103,4 miljoner kronor till 105,8 miljoner kronor, men når inte budget som är beslutat till 113,2 miljoner kronor. Bolagets kostnader 2023 har i jämförelse med 2022 ökat med 2,7 miljoner kronor, men detta beror till största del på ökade omkostnader, som hyror och löner. Det slutliga ekonomiska utfallet för bolaget år 2023 0,8 mkr. I årets resultat ingår även att ersättning utbetalats till ägarna med 7,5 miljoner kronor, som kompensation för transport i linjetrafiken.

Länstrafiken i Västerbotten AB

Region Västerbotten är ensam ägare i bolaget, som i sin tur äger regionens aktier i Bussgods i Norr AB, samt aktierna i Samtrafiken i Sverige AB (2,1 procent). Länstrafiken i Västerbotten AB:s uppgift är att stödja Kollektivtrafikmyndigheten vid Region Västerbotten i uppdraget att organisera regional kollektivtrafik. Länstrafiken ska, genom avtal med eller på uppdrag av myndigheten, i egen regi eller genom avtal med andra trafikföretag, upphandla och bedriva kollektivtrafik, utveckla biljett- och betalssystem, svara för ekonomisk uppföljning, information, marknadsföring och kundservice, föra statistik över passagerarutveckling samt i övrigt biträda myndigheten. Region Västerbotten är tillsammans med länets sexton kommuner beställare av kollektivtrafik, och därmed även finansiärer av den regionala kollektivtrafiken. Se www.tabussen.nu för mer information.

Väsentliga händelser

2024 har i stor utsträckning präglats av arbetet med Projektet Gemensamt betalssystem i Norrland, där leverans av nya appar för resenärerna, både i regiontrafik och Ultra har ingått. Projektet har brottats med stora förseningar och tyvärr även bristande leveranser. Krav på kompensation har översänts till leverantören, men frågan är inte avgjord.

Resandet uppvisar inga stora förändringar, dvs i regiontrafiken uppnår bolaget inte målen, men i Ultra nåddes under våren resanderekord. Problem med validering ombord av de nya app-biljetterna har påverkat resandesiffrorna, i hur stor utsträckning är väldigt svårt att avgöra. Sänkningen av drivmedelspriserna innebär dock att bolagets resultat är mycket positivt i förhållande till budget.

Upphandling av trafikföretag som ska utföra Ultra-trafiken från och med juni 2026 har genomförts och nytt trafikavtal startar i juni 2026. Bolaget har även genomfört upphandling av nytt affärssystem och under året har bolaget inlett arbetet med att genomföra upphandling av ny trafikdatabas med tillhörande tjänster, tillsammans med övriga kollektivtrafikaktörer i Norrland.

Moderbolaget redovisar alltid ett noll-resultat eftersom över- resp. underskott återbetalas eller tilläggsfaktureras trafikbeställarna. Resultatet före en sådan reglering motsvarar för perioden ett budgetunderskott uppgående till -12,2 mkr.

Den i särklass största negativa budgetavvikelsen återfinns bland bolagets trafik kostnader som överskrider budgeten med totalt ca 53,3 mkr, varav regiontrafiken står för ca 41,0 mkr och Umeå lokaltrafik för ca 12,3 mkr. Utvecklingen av trafik kostnaderna styrs i huvudsak av utvecklingen på de indextal i de indexkorgar som avtalats med bolagets trafikentreprenörer. Dessa har under året varit fortsatt generellt höga, och inte minst i förhållande till budget.

På intäktssidan har återhämtningen av resandet efter pandemin samt genomförda taxehöjningar under året medfört att biljett- och skolkortsintäkter utfallit ca 22,2 mkr högre än budget och ca 38 mkr (14,8 %) högre än föregående år. Inom regiontrafiken är motsvarande jämförelse ca 15,3 mkr högre än budget samt ca 19,2 mkr (12,3 %) högre än föregående år, och i lokaltrafiken 6,8 mkr högre än budget och ca 19 mkr (18,6 %) högre än föregående verksamhetsår. Under året har även höga, ej budgeterade avtalsviten erhållits, totalt ca 10,2 mkr, varav 5,5 mkr (3,7 mkr f.å) inom regiontrafiken och 4,7 mkr (2,8 mkr f.å) inom Umeå lokaltrafik.

De gemensamma funktionerna, som efter skatteväxlingen helt finansieras av Region Västerbotten, redovisar ett överskott mot budget med ca 8,8 mkr. Det positiva resultatet relaterar i stor utsträckning till fakturerade intäkter för delade personella resurser med övriga norrlandslän. Att resurserna skulle delas i den omfattning som råder kring gemensamma projekt var inte känt när budgeten lades. Men även förseningar i bolagets skylt- och systeminvesteringar har inneburit att bolagets kapitalkostnader underskrider budgeten kraftigt.

Av bolagets finansiärer är det Umeå kommun inklusive Umeå lokaltrafik (-4,8 mkr), Skellefteå (-3,2 mkr), och Lycksele (- 1,1 mkr) som står för de största totala underskotten. De mindre kommunerna redovisar också underskott, men inte i samma omfattning. Trafikresultatet för Region Västerbotten är också negativt (- 4,5 mkr), men detta uppvägs av det positiva resultatet för de gemensamma funktionerna, varför region Västerbottens resultat slutligen uppgår till ett överskott mot budget med ca 3,9 mkr.

Norrbotniabanan AB

Region Västerbotten äger 28,5 procent av bolagets aktier och Region Norrbotten 28,6 procent. Dessutom äger kommunerna Piteå, Skellefteå, Umeå och Luleå 7,1 procent vardera samt Kalix, Boden, Haparanda och Robertsfors 3,6 procent vardera. Norrbotniabanan har i uppdrag att bedriva konsultverksamhet avseende Norrbotniabanan AB. Se www.norrbotniabanan.se för mer information.

Väsentliga händelser

Allmänt innebär det allmänna och det geopolitiska läget en större osäkerhet om hur framtiden kommer att se ut. I ett nationellt perspektiv har också konkurrensen om de resurser som enligt den nya nationella planen står till förfogande under den kommande planperioden väsentligt ökat. Frågan om alternativa finansierings- och produktionsmodeller kommer därför även fortsatt att ha högsta prioritet i bolagets verksamhet.

Färdigställandet av järnvägsplanerna mellan Umeå-Skellefteå var viktiga under året. Uppstarten av planeringen mellan Skellefteå-Luleå med fokus på in-och utfarterna i Piteå och Luleå samt regeringens uppdrag till Trafikverket att utreda möjligheterna att intensifiera byggande av bl.a Norrbottenbanan var också av stor betydelse.

Av stor betydelse är också regeringens besked om att kommande förslag till budget samt infrastrukturplan kommer att innehålla väsentliga ökningar av ramarna för infrastrukturinvesteringar. Det föreslagna tillskottet till bl.a Trafikverket överskrider med råge den nivå som Trafikverket har annonserat att man behöver för att Norrbottenbanan ska inrymmas i planen.

Samtliga planer mellan Umeå-Skellefteå är godkända. För att fortsätta byggnationerna från Dåva krävs ett byggstartsbeslut från regeringen. Fortfarande efter mer än ett halvt år sedan järnvägsplanerna vunnit laga kraft har regeringen inte beviljat detta beslut. Norrbottenbanan AB har ett otal gånger diskuterat denna senfärdighet med regeringen utan att få något klarläggande om orsakerna till detta.

Bolaget redovisar i stort sett ett nollresultat vilket överensstämmer med lagd budget. Bolaget har under året nyttjat och rekvirerat 42% av de beviljade bidragen.

Norrlandsoperan AB

Region Västerbotten äger 60 procent av bolaget och Umeå kommun, via Umeå kommunföretag AB, 40 procent. Ändamålet med Norrlandsoperans verksamhet är att producera opera, musik, dans, konstutställningar, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musik-, dans- och teaterlivet, samt därmed närstående scenisk och kulturell verksamhet och annan publik sidoverksamhet. Bolaget ska ge tillgång till ett brett kulturutbud samt bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Se www.norrlandsoperan.se för mer information.

Väsentliga händelser

Norrlandsoperan fick under våren 2024 en ny VD och hade under perioden mars-april tillförordnad VD och HR-chef. Under perioden påbörjades arbetet med implementering av den nya organisations- och besparingsplan som har fått namnet Färdplan inför 2025. Under hösten 2024 beslutades den nya organisationen som trädde i kraft 1 januari 2025. Fem nya chefer: Kommunikations- och marknad, HR, Orkester, Administrativ, och Produktionschef tillsattes under verksamhetsåret, vilket naturligt gav en ny riktning för arbetet på Norrlandsoperan. Arbetet med att modernisera och digitalisera verksamhetens processer och rutiner påbörjades för att effektivisera verksamheten, vilket förväntas bidra till den besparing om 5 miljoner, som Norrlandsoperans styrelse 2022 beslutat om.

Värt att notera är att publiksiffrorna ökade avsevärd under 2024. Årets operaproduktioner, Stolthet och fördom samt Italienskan i Alger sålde över förväntan och av såväl recensioner som publikens reaktioner visade sig produktionerna vara av hög konstnärlig kvalitet. Även Up North-helgen samt orkesterns konserter lockade stor publik vilket kan indikera att publiken åter har lust och ekonomiska förutsättningar att besöka kulturella evenemang efter några svåra år med först pandemi och därefter krig i Europa och ekonomisk kris i världen. Denna ökade försäljning bidrar till det positiva ekonomiska resultat som Norrlandsoperan visar för 2024.

Norrlandsoperan har hittat nya modeller för samarbeten med andra operahus. Detta ska resultera i minskade produktionskostnader och ge möjlighet för varje operaproduktion att spelas för en större publik på fler orter. Under de kommande 3-4 åren görs produktioner tillsammans med Folkoperan i Stockholm och med Malmö opera.

Riksbankens Jubileumsfond beviljade 2023 10 mkr. till Norrlandsoperan för projektet The Galloping Cure. Arbetet med detta projekt påbörjades under våren 2024 och har utvecklats till en operaproduktion av internationell karaktär. Projektet genomförs i samarbete med svenska forskare samt fyra operahus från tre olika världsdelar.

Norrlandsoperan firade sitt 50-årsjubileum och bjöd Umeåpubliken på två gratis evenemang i augusti månad. Det efterföljande 50-årskalaset den 24 augusti, där Norrlandsoperan öppnade huset och 1 300 besökare under dagen fick uppleva olika föreställningar, konserter och andra aktiviteter på alla scener och bakom scenerna.

Konstverksamheten i Vita Kuben har under 2024 setts över och ny verksamhetsinriktning har tagits fram i samråd med Umeå kommun och andra aktörer inom konstbranschen i Region Västerbotten. Ett nytt samarbetsavtal har skrivits med Umeå kommun samt med konstnärligt ansvarig Helena Wikström för kommande tre år.

Det ekonomiska resultatet för 2023 uppgår till +14 tkr. Några av budgetposterna för 2023 uppvisar positivt resultat och utmärkande där är budget för tillsvidareanställda musiker som inte förbrukats fullt ut på grund av många vakanser i orkestern.

Norrtåg AB

Region Västerbotten äger bolaget till 25 procent. Övriga delägare i bolaget är kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten, Västernorrland respektive Jämtland/Härjedalen. Bolaget har till uppgift att bedriva persontrafik med tåg på dag i respektive län, samt mellan länen och angränsande län. Norrtåg AB ska även upphandla persontågstrafik för att tillgodose behovet av arbets- och utbildningspendling i regionen, samt skapa kopplingar mot den nationella tågtrafiken i övrigt. Se www.norrtag.se för mer information.

Väsentliga händelser

Det pågår en stegvis förändringsresa för Norrtågs organisation med att säkra en korrekt värdering av bolagets förmåga att organisera utifrån det nya trafikavtalet som börjar i december 2025. Syftet är att mer i detalj tydliggöra och konkretisera verksamhetsplanen. Bolaget kommer att äga trafikeringssavtalet med Trafikverket, ansvara för marknadsfrågor och biljettdistribution i sin helhet och utarbeta en ny process runt betallösningar, likviditetsflöden och både en kort- och långsiktig marknadsutveckling.

Norrtåg AB har ett pågående projekt att utreda framtida pris- och produktstrategi och hantering av prissättning, inför övergång till eget biljettsystem.

Anskaffningsprojekt för nya fordon har beslutats att fortsätta under 2025 för att se över möjligheten att upphandla fordon tillsammans med Mälardalstågstrafik som har samma behov som oss. AB Transitio driver projektet som väntas avslutas under våren 2025.

En förankring med regionerna pågår inför nyanskaffning av fordon för att dels för att ersätta fordon som når sitt tekniska slutår och samtidigt för att kunna ha fordon för att trafikera Norrbotten och andra trafikutökningar som de regionala kollektivtrafikmyndigheterna önskar. Parallellt med det pågår en förstudie om att bygga ut depån i Umeå för att kunna ta emot en ny fordonstyp som kräver längre spår i depån. Detta är en del av den tågvision 2025 som togs av samtliga regioner under våren.

En översyn av bolagets bolagsordning, ägardirektiv och konsortialavtal har påbörjats av ägarna tillsammans med bolaget och förväntas beslutas under våren 2025.

En positiv resandeutvecklingen har medfört bra biljettintäkter dock har bolaget inte nått upp till prognosticerade nivåer. Den fördröjning som Trafikverket att meddela banarbeten, har gjort att Norrtåg har haft svårigheter att släppa tågbiljetter, vilket syns i avvikelsen i biljettintäkter mot prognos, -8,3 miljoner kronor. Trafikkostnaden ligger på en lägre nivå än prognos 2023 på -6 miljoner kronor. Med en ökad medfinansiering från staten medför detta att den regionala medfinansieringen totalt är 4,3 miljoner kronor lägre än prognos. För region Västerbotten betyder det att medfinansiering är 652 tkr lägre än prognos.

Skellefteå museum AB

Region Västerbotten äger 40 procent av bolaget och Skellefteå kommun 60 procent genom Skellefteå Stadshus AB. Museet ska i huvudsakligen norra delen av länet bedriva museiverksamhet som rör norra Västerbotten, och annan förenlig kultur- och kunskapsfrämjande verksamhet. Museet ska erbjuda ett brett kulturutbud samt bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. I verksamheten ingår även Museum Anna Nordlander, en mötesplats där samtidskonst och genus står i centrum. Se www.skellefteamuseum.se för mer information.

Väsentliga händelser

Arbetet med att utvärdera och justera den omorganisation som genomfördes under 2022 och 2023 har pågått under stor del av året. I dialog med personalgruppen, fackligt förtroendevalda och med stöd av HR-resurs har justeringar i organisationen tagits fram och antagits i samverkan. Justeringarna i organisationen har för avsikt att åtgärda de ojämna storlekarna på avdelningarna, otydligheterna i mandat och ansvar mellan chefsleden samt hur resurser fördelas inom bolagets uppdrag. En del i det är att gå från flera mindre avdelningar till två större avdelningar där avdelningscheferna ges ett tydligare mandat med både budget och personalansvar utöver verksamhetsansvaret för avdelningen. Det innebär också en förändring av antalet chefer, som minskar i antal i samma utsträckning som antalet avdelningar.

Organisationsöversynen och dess justeringar trädde i kraft vid årsskiftet. Inför detta genomfördes tre nyckelrekryteringar, en ny avdelningschef, kommunikatör och konstkonsulent. Som befarat vid nyrekrytering av nyckelroller, med delvis förändrat ansvar, blev det en ökad lönebild.

Skellefteå är fortsatt i en expansiv fas och museets avdelning inom kulturmiljövård är under hård arbetsbelastning. Museets arkeologer behöver inrymma fler uppdrag är tidigare och även museets byggnadsantikvarier hanterar fler ärenden än någonsin och det verkar inte avta.

Arbetet med magasinsflytten har pågått över hela året. Det är ett stort och krävande arbete och det är fortsatt en hel del oklarheter kring de slutgiltiga kostnaderna i detta stora projekt. Arbetet har flutit på bra, men bolaget bevakar och förväntar sig att det också kan komma motgångar i projektet. Allt är rengjort och paketerat och nästa steg i projektet är den fysiska flytten av föremålen. Det påbörjar i mars månad så snart den nya lokalen är helt färdigställd.

Skellefteå museum är också fortsatt högst delaktiga i Kultur- och fritidsavdelningens projekt Nordanå utveckling och under året har Skellefteå museums VD ingått i projektets styrgrupp. Arbetet har hittills berört Brunnsteatern och Nordanå huvudbyggnad och har fokuserat på att hitta synergieffekter och hållbara samarbeten mellan verksamheterna på området. Nästa steg som inleds under 2025 är att

titta på grönområdet tillika friluftsmuseet. Det är med stora förhoppningar som vi fortsatt deltar i detta arbete.

Precis som tendensen varit under året slår Skellefteå museum besöksrekord för tredje året i rad, trots att en stor del av verksamhetens resurser under året lagts på den krävande magasinsflytten.

Bolaget redovisar i stort sett ett nollresultat för 2023, +19 tkr.

Skogs- och samemuseet i Lycksele AB

Skogs- och samemuseet i Lycksele AB, ägs till 49 procent av Region Västerbotten. Lycksele kommun är majoritetsägare med en ägarandel om 51 procent. Museet ska bedriva museiverksamhet med fokus på skog och skogsbruk, samisk historia och kultur samt förenlig kultur- och kunskapsfrämjande verksamhet, ge tillgång till ett brett kulturutbud samt bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Se www.skogsmuseet.se för mer information.

Väsentliga händelser

Under året har Skogs- och samemuseet har firat 40 år. Bolaget arbetar fortsättningsvis med att hitta hållbara lösningar för museets samlingar. Under året är att en pedagog rekryterats, en omstrukturering av verksamheten möjliggjort det.

Arbetet med tillskapandet av samisk basutställning har pågått under året och kommer att fortsätta 2025. Under högsäsong har området varit öppet. Områdets besöksantal har minskat något jämfört med tidigare år, och det beror på färre arrangemang under sommaren.

Museet har haft fler organiserade besök av skolverksamhet men färre skogsbussar. Museet har även jobbat med traditionellt kulturarv, med att bränna tjärdal och erbjuda kurser på området i samarbete med föreningarna på området.

Museet gör ett positivt resultat 2023 med 1 miljon kronor. Detta är mycket beroende på den fördubblade budget som Lycksele kommun gav för 2023 gällande tilläggsuppdraget driften av Gammlplatsen inte helt är upparbetat. Museet och driften har inte haft samma fina utfall på försäljningen såsom tidigare år, däremot har elkostnaderna inte blivit så höga som 2022. Totalt har försäljningen på området minskat med drygt 25 % och bokförsäljningen har minskat med drygt hälften.

Museet har gjort en del personella justeringar, för att anpassa verksamheten utifrån rådande läge. Ruselegården som driftas på Gammlplatssamverkan, håller öppet enbart under högsäsong, samt gårdsbutiken är avvecklade, p.g.a för dålig försäljning. Medlen som frigörs där, går till att rekrytera en pedagog till museet och till området.

Museet har en del projektmedel som inte helt är upparbetade.

Västerbottensteatern AB

Region Västerbotten äger 60 procent av bolaget och Skellefteå kommun 40 procent genom Skellefteå Stadshus AB. Västerbottensteatern har till uppgift att bedriva teater och scenisk verksamhet, samt konsult- och konsulenttjänster som främjar kunskap och kultur. Västerbottensteatern ska vara länsteater. Se www.vasterbottensteatern.se för mer information.

Väsentliga händelser

Under 2024 har två organisationsförändringar genomförts i syfte att fortsätta ett förändringsarbete som skapar en mer robust organisation, och som stödjer teaterns strategiska mål. En av dessa rör teaterns berättarverksamhet och den andra rör en utökning av organisationen med tekniker. Förändringarna har också sin grund i externa händelser. Dels finansieringen av teaterns berättarverksamhet som från 2025 går in i bolagets verksamhetsanslag och därmed inte längre drivs som projekt, dels den tidigare beskrivna förändringen avseende ljus- och ljudtekniska tjänster som tidigare levererats av Skellefteå Kulturhusbolag AB.

Gällande berättandet var beslutet om finansiering en viktig pusselbit för att integrera berättandet som främjande och scenkonstform i hela bolagets verksamhet. En organisatorisk förändring genomfördes i syfte att bredda det berättande uppdraget till fler avdelningar och verksamhetsgrenar istället för att ligga inom en enskild avdelning. Aktiviteter som stödjer berättaruppdraget genomförs nu av fler avdelningar och medarbetare, och kompetensen om berättandet sprids till fler. Genom detta skapas större utrymme för utveckling av berättandet både som scenkonstform och i dess främjandeaktiviteter.

För att säkra Västerbottensteaterns behov av ljus- och ljudteknik utökades organisationen med, i första hand, två teknikertjänster under hösten. Rekrytering genomfördes under hösten 2024 och en analys av det totala behovet görs nu för att identifiera det totala behovet av tekniker för teaterns verksamhet.

I mars 2024 tillträdde en ny konstnärlig ledare för Västerbottensteatern.

Västerbottensteatern har berörs av den generellt negativa trend som råder gällande finansiering av kulturen. Uppräkningen av det statligt tilldelade anslaget som fördelas via Kulturrådet inför verksamhetsåret 2024 gjordes inte i enlighet med den tidigare normerade beräkningen. Tillsammans med att övriga anslag inte uppräknats enligt tidigare indexnivå blir konsekvensen en urholkning av anslagen vilket har påverkat bolagets ekonomi negativt.

Andra faktorer som påverkar finansieringen på ett strukturellt plan är i ändrade bedömningsgrunder gällande sponsoravtal vilket försvårar för bolag att ingå samarbeten, den beslutade evenemangstaxan för arrangemang på mark som tillhör Skellefteå kommun som innebär en flerdubbling av kostnaden samt det ökade utbudet av kulturevenemang i Skellefteå som påverkar bolagets intäktssida gällande biljettintäkter.

Ekonomiskt sett har 2023 varit ett bra år. Föreställningsintäkterna har varit något sämre än budgeterat där sommarteatern står för den största avvikelsen (0,5 mkr) men där även UngHästen p g a sjukdom inte kunnat leverera i tänkt omfattning och NBC inte nått ända fram med satsningen på berättarresidens. Berättarfestivalen genomfördes dock med ett nettoresultat i enlighet budget och med över 7 000 besökare. Samarbetsprojektet 3 teatrar med Finland har pågått hela året med stöd av Svenska Kulturfonden och Region Västerbotten och inneburit utvecklingsmöjligheter för teatern. De sponsringsmedel som lyckats inbringas till teatern är större än någonsin och bidrar tillsammans med biljettintäkterna till bolagets höga egenfinansieringsgrad på 24%. Produktionskostnaderna, som i början av året var oroande, har hållits inom ramarna och övriga externa kostnader ligger helt i linje med budget även om avvikelser finns på enskilda konton. Den stora positiva avvikelsen jämfört med budget finns på personalkostnadssidan där flera vakanser funnits under året, bl a på chefsidan. Flera av dessa tjänster har nu efter organisationsöversyner mm tillsatts.

Västerbottens museum AB

Region Västerbotten äger 40 procent av bolaget och Umeå kommun, genom Umeå kommun företag AB, 60 procent. Västerbottens ska bedriva museiverksamhet och annan förenlig kultur- och kunskapsfrämjande verksamhet. Västerbottens museum är även länsmuseum i Västerbotten, och ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Se www.vbm.se för mer information.

Väsentliga händelser

Året inleddes med en ansträngd budget lagd med utgångspunkt från nödvändiga investeringar och planerad verksamhet samt med en förhoppning om att den arkeologiska uppdragsverksamheten ska vinna anbud på infrastrukturella satsningar i länet. Budgeten ger inte utrymme för större oförutsedda händelser, vilket dock visat sig tillkomma bl a i en fördyrad fastighetsåtgärd samt resultatet av avtalsrörelsen för medarbetare anslutna till AKV och Akademikeralliansen. Anslagsökningen från ägarna år 2024 täcker inte heller ökade kostnader pga. inflation och dyrare varor och tjänster. Museet har under lång tid flaggat för urholkningen av ekonomin och även under detta år var det ytterst kännbart. Anslagen från Region Västerbotten har vid flertal tillfällen försenats vilket innebär ökade räntekostnader för museet maa av internlån via Umeå kommun. Följden har blivit många omprioriteringar i verksamheten under året.

En ny strategisk plan för museet för åren 2024 – 2027 började gälla och målen har brutits ned till flertalet aktiviteter som genomförts under året.

Den enskild största satsningen under året var att museet invigde en ny basutställning "Speglingar", en utställning som visar måleri, skulptur, grafik och material från museets samlingar. Samtliga av museets utställningar har dragit en stor publik under året.

Ett flertal publika arrangemang har genomfört under museets "kvällsöppet" därtill seminarier, lunchvisningar och slöjdkurser. Utredningen om nya arkivlokaler i samverkan med arkiven har fortsatt. Ett omfattande internt arkivprojekt har påbörjats i syfte att förbereda inför nya arkiv.

Sommarverksamheten på Gammlia öppnade i år med ett stort midsommarfirande. Verksamheten på friluftsmuseet och inne på museet har dragit en stor publik även denna sommar.

Rekrytering av personal pågick under våren dels med anledning av uppsägning av tjänster dels sommarpersonal till Gammlia och museets reception. Den största "fastighetsåtgärden" är fortsatt byte av spillvattenledningar, vilket skapat ytterligare oordning och sämre framkomlighet på området.

Bolaget redovisar ett resultat på 274 tkr före bokslutsdispositioner och skatt vilket är i linje med 2023 års fastslagna budget. Omsättning uppgick till 59.6 miljoner kronor vilket är 8% bättre än budget. Avvikelsen förklaras av en ökad försäljning inom kaféverksamheten under sommarmånaderna i kombination med en något bättre fakturering inom uppdragsverksamheten samt momsåtervinning avseende verksamhetsåret 2017. De totala kostnaderna efter avskrivningar och finansnetto uppgick till 59.4 miljoner kronor mot budgeterade 54.8 miljoner kronor vilket är en avvikelse på 4.6 miljoner kronor i absoluta tal men i ett relativt sett till omsättningen 0.05% bättre än budget. En del av kostnadsavvikelsen förklaras av högre kostnader för utställningar och byggnadsmaterial kopplat till dessa. Vidare slogs större delar av verksamhetens IT miljö ut som följd av ett strömavbrott under hösten vilken medfört extra ordinära kostnader i form av utrustning och externa IT konsultationer. Bolaget investerade för knappt 2 miljoner kronor där delar av investeringarna finansierats med medel från Boverket.

Delägda bolag där Region Västerbotten har en ägarandel som understiger 20 procent och där regionala utvecklingsnämnden utövar en ägarroll

AB Transitio

Bolaget ägs av regioner, kommunalförbund och länsbolag i Sverige – varav Region Västerbottens ägande är 5,3 procent. AB Transitio har till uppgift att förvalta och underhålla fordon samt en rådgivande roll som sakkunnig inom spårfordonsområdet, utöver att stödja aktieägare i frågor om upphandling och finansiering av spårfordon, högvärdeskomponenter och reservdelar. Se www.transito.se för mer information.

Uminova Innovation AB

Region Västerbotten äger 16,1 procent av bolagets aktier. Övriga ägare är UmU Holding AB, Umeå kommunföretag AB samt Sveriges lantbruksuniversitet, via SLU Holding.

Uminova Innovation AB fokuserar på innovationsutveckling med uppgift att medverka till kommersialisering av innovationer från Umeå universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Se www.uminovainnovation.se för mer information.